

ZVONČEK

1938

• LETNIK XXXIX •

Vsebinska devetega zvezka

	Stran
1. Fran Bradač: Večer. Pesem	193
2. Lojze Zupanc: Vražji rep. Belokrajinska pripovedka. Ilustriral Mirko Šubic	194
3. Nova čuda iz stekla	198
4. Pianist Marko. Pesmica s sliko	198
5. Ivo Peruzzi: Naša Asta	199
6. Stane Podobnik: Mravljinčkova svatba	200
7. Računske zanimivosti	202
8. Kako je Cicek jezdil miško. Šaljivka	203
9. Franjo Čiček: Mihec Pihec shranjuje toploto. Mihec Pihec in njegov klobuk. Ilustriral Francè Podrekar	204
10. M. E. Novakova: Mačeha	207
11. Vrtec iz maha	208
12. Ivan Razpotnik: Skrivnost zelene jame. Čudoviti doživljaji dveh dečkov	209
13. E. L. Gangl: Terica. Pesem	212
14. F. S.: Mladi črnošolec. IX. Japonski robec	213
15. Peter Jamnik: Vladko in »kovač«	214
16. Rusi o novembru	215
17. Pismo Zvončkarjev gospodu Doropoljskemu	216
18. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
19. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka

Slika na ovitku predstavlja mesto Kočevje.

„ZVONČEK“ ni namenjen samo domači mladini, ki ji je že 38 let najboljši prijatelj, zabavnik in učitelj. Vsak mesec mora njegov vabeči glas s sveto materino besedo toplo objeti tudi našo deco v sosednjih deželah, pa v Nemčiji, Franciji, Belgiji, na Nizozemskem, v Ameriki in Argentini. Tretjina slovenskih otrok živi v inozemstvu. Naše geslo je: *Mal položi dar, deci na oltar. Starši, učitelji, naročajte „ZVONČEK“ svojim otrokom! Domoljubi, podprite idealno narodno akcijo!*

Pokažite in priporočajte »Zvonček« svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog »Zvončkarjev«, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din.

Posamezni zvezki so po 3 din.

Uprava in uredništvo »Zvončka« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin

List izdaja in zalaga Konzorcij »Zvončka«, ki mu načelujeta Nilka Potočnikova in Engelbert L. Gangl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

List s podobami za mladino

Leto 39

*

November 1938

*

Štev. 9

VEČER

Pri mizi sedimo,
sestrica poje,
očka se vrnil je
z dela domov.
Reže nam kruhek,
pripoveduje
nam o tovarni in strojih.
Tale nam kruhek
je zrastel na polju;
tam je škrjanček šel
davno že spat ...
Zdaj pa povej nam,
očka predragi,
pravijico tisto
o kruhku in polju
in o škrjančku,
o kmetovem znoju,
ki kaplja v razore
ter v prsti in gnoju
čuda rodi ...

Fran Bradač

Vražji rep

(Belokrajinska pripovedka)

Živel je v Beli Krajini šivávec, ki je bil prebrisane glave, da malo mu podobnih. Belokrajincem je šival bregéše, Belokrajinkam róbače, vsem pa je rad zagodel kakšno smešno, da ga skoraj ni bilo dne, ko bi se ljudje ne smejali šivávčevim norčijam. Nekaterikrat je prebrisani krojaček ugnal že takšno, da se je Belokrajincem kar kolcalo od smeha.

Zvedel je za šivávčeve norčije sam vrag, ki je tisti čas šepal po Beli Krajini in lovil grešne duše v svojo malho. Bil je pustež in velika šleva. Rad bi se še on enkrat nasmejal šaljivcu šivávcu in ga je obiskal.

Toda, komaj je vstopil v izbo, kjer je prebrisani krojač vbadal iglo v hodno platno, že je po vsej hiši zasmrdelo po zažgani smoli. Šivávec je kajpa takoj spoznal vraga, ki je priliznjeno pozdravil:

»Dober dan, mojster!«

»Bog daj, da bi se ti obisti posušile!« je zagodrnjal krojaček in se zarežal vragu, ki je pri besedi Bog zastokal, kakor da bi ga kdo z gorjačo potipal po rogati butici.

Čez čas pa je krojaček kar naravnost vprašal:

»Kaj bi rad od mene? Kaj iščeš v moji bajti, šepavi smrduh?«

Vrag je pričel v zadregi jecljati, ker ni vedel, kako naj bi napeljal pogovor v pravo smer. Ko pa je videl, da krojaček kar naprej plju-

va po tleh, ga je pograbila radovednost in je brž vprašal:

»Ti, mojster, zakaj pa kar naprej pljuvaš po tleh?«

»Zato, ker tobak čikam!« se je odrezal krojaček.

Vraga je zaskominalo po tobaku, pa je prosil šivávca, naj bi še njemu dal za ščepec tobaka. »Veš,« je dejal, »tobak imam od nekdanj rad. In ni je lepše stvari, kakor žvečiti dišečo travo in pljuvati...«

Prebrisanemu krojačku pa je padla v misel nagajivost in je zaklical:

»Zini!«

Vrag je odprl usta, šivávec pa je namesto v mehur, kjer je imel natlačen tobak, segel v likalnik in potisnil vragu v smrdljiva usta kosček žarečega ogla.

Od bolečin je pričel vrag tuliti in skakati po izbi, vmes pa je pljuval ko za stavo.

»Huuuuu!« je tulil, »tvoj tobak pa peče ko sam vrag!«

»Prav si povedal,« se je zarežal prebrisani šivankar. »Pa kaj nisi rekel, da bi rad pljuval? Zdaj pa le daj!«

Vragu pa ni bilo do šale in je začel šivávca zmerjati z goljufom.

»Kaj si dejal, da sem goljuf?« je zdajci vzkipek krojaček v narejeni jezi ter dvignil likalnik, kakor da hoče zdaj zdaj oplaziti vraga po grbi. »Vzemi besedo nazaj, če ne — te pobožam s temle železom po kosmati buči, da me boš pomnil!«

In vrag, ki je bil šleva, je z jokavim glasom zajeceljal:

»Nikar me ne bij, mojster! Saj sem se le šalil. Pa kako naj vzamem besedo nazaj, ko sem jo pa komaj iz ust spravil?«

»Saj, šleva jecljava,« je krojaček tiho zabrunda in položil likalnik nazaj na mizo.

Ko se je vrag dodobra izpljuval, je zaprosil:

Vrag pa, ki je bil že od sile nestrpen, da bi slišal iz krojačevih ust smešnico, je brž vprašal:

»Povej mi, zakaj imaš golo glavo?«

»No, zdaj mi pa povej kakšno smešno, pa te bom za plačilo nagradil, kar si boš poželet.« In še je povedal krojačku, da ima v repu čarobno moč in da ni drugega treba, ko izgovoriti željo in srečnika podrgniti pod nosom z vražjim repom.

»Oho, če je pa tako, potlej ti bom pa že povedal takšno, da se boš do solz nasmejal. Ampak za plačilo mi boš dal pa rep. Velja?«

»Velja!« se je vdal vrag in si izgovoril, da pride čez sedem let nazaj po svoj rep in po šivávčevo dušo.

»No, vprašaj me kaj, da ti smešno odgovorim,« je potlej rekel krojaček.

Šivávec se je pogladil po pleši in si brž izmislil:

»Ni bilo še na svetu osla, ki bi bil plešast kakor jaz, kosmatega pa, kot si ti, ima že skoraj vsaka vas...«

Vrag se je zakrohotal, da se mu je kar kolcalo od smeha; in krojaček je dobil stavo. Pograbil je škarije in — rsk! — je vragu odrezal šop smrdljivih dlak na koncu repa.

Golorepi vrag je bil zdaj še večja šleva kakor prej. Obljubil je, da se bo čez sedem let povrnil po svoj rep in po krojačkovo dušo, kakor sta se bila s šivávcem domenila, in odšantal je dalje po svetu.

Zdaj je imel šivávec vražji rep in z njegovo čarobno močjo je pričel uganjati čarovnije, da se je vsa Bela Krajina smejala. Pustil je iglo in likalnik v bajti, povezal vražje dlake v šop, si ga zataknil za klobuk in se vriskajoč odpravil po Beli Krajini od vasi do vasi norčije uganjat. Kamor koli je prišel, nikjer mu ni bilo treba prosjačiti za jelo in delo, kakor to danes delajo brezposelni krojači. Potegnil si je z glave klobuk, se podrgnil pod nosom s šopom smrdljivih dlak iz vražjega repa in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Moja želja zdajle je,
da bi pečen prašičji rilec
predme v skledi se prikazal,
a zraven rilca tudi vinca
za trebušast, poln barilec!«

Komaj je izrekel, že se je zgodilo. Predenj se je prikazala skle-da s pečenim prašičjim rilcem in barilček z vincem. Ker pa sam ni vsega pojedel, je nasitil še gladne sirote iz vasi, v katero se je tisti dan namahnil.

Ljudje so zvedeli za čarobno moč vražjega repa, ki ga je prebrisani šivávec nosil za klobukom, in so trumoma prihajali k njemu, da bi jim izpolnil drobne želje. Šivávec je rad vsakemu ugodil, le skopuhom in skopuljam je često marsikakšno zagodel.

Nekoč se izvedel za graščaka v gradu ob Lahinji, ki grajskim hlapcem in deklam niti mlečne kaše ni privoščil. Napotil se je v grad

in vprašal graščaka, če ima kakšno željo, da mu jo bo izpolnil. Skopuški graščak pa se je brž pričel pri-toževati, da so grajski hlapci in de-kle preveč ješčči, in je prosil šiváv-ca, naj bi le-tem zastudil mlečno kašo, da jo bodo pojedli vsaj za polovico manj kakor doslej. Ampak šivávec je bil prebrisane glave in je baš naopak zapel, kakor si je skopuški graščak želel. Potegnil je klobuk z glave, podrgnil graščaka pod nosom s šopom smrdljivih dlak iz vražjega repa in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Graščakova je želja takšna,
da bi jezero mlečne kaše
v sobo to se izlilo,
a po kaši bi graščak,
tri dni in tri noči
otepal kakor motovilo!«

Komaj je izrekel, že se je zgodilo. Graščakova soba se je do polovice napolnila z mlečno kašo, on pa je moral tri dni in tri noči plavati po mlečni brozgi in otepati z rokami kakor muha v močniku, da ni utonil. Tako je bil kaše sit do grla in jo je poslej privoščil svojim deklam in hlapcem, kolikor so je le pozeleli. Ta šivávčeva norčija se je raznesla po vsej Beli Krajini; ljudje so se od smeha kar za trebuhe držali in privoščili skopuškem graščaku to čudno kopel v mlečni kaši.

Nekega dne je šel šivávec mimo raztrgane bajte, v kateri je mijavkala mačka. Stopil je v bajto in zagledal v kotu za mizo staro skopuljo, ki je kar naprej in naprej pre-

metavala kupček cvenkov ter jih preštevala, za gladno mačko pa se ni zmenila in jo je suvala in podila proč.

»Hej, mati, imate kakšno željo? Recite, in izpolnil vam jo bom!« je pozdravil krojaček.

Staruha pa je zavreščala:

»Vražja mačka, nimam ga miru pred njo! Če moreš, pa naredi, da jo bom lahko za zmerom zapodila od hiše.«

»O, tisto pa žel!« je vzkliknil šivávec, potegnil klobuk z glave, podrgnil skopoljo pod nosom s šopom smrdljivih dlak iz vražjega repa in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Babja želja zdajle je,
da bi metlo pograbila,
pa tri dni in tri noči
za gladno mačko se podila!«

Komaj je izrekel, je skopuška babá poskočila izza mize, pograbila v kotu za pečjo brezovo metlo in jo ucvrla za gladno mačko. Tri dni in tri noči se je lovila za mačko, toda ni je vlovila. Šele ob zori četrtega dne, ko je čarobna moč šiváčevih besed minila, je vsa upehana in utrujena lahko spustila metlo iz rok ter se sesedla na prag. Mačke pa odslej ni nikoli več grdila niti od hiše podila.

Tako je v norčijah, ki jih je uganjal šivávec po vsej Beli Krajini, minilo sedem let. Zdaj se je napotil nazaj v svojo bajto ter pričel znova šivati bregéše in róbače. Ko pa je prišel k njemu vrag, da bi mu odvzel rep in odnesel v peklo tudi šivávca samega, je prebrisani krojaček brž potegnil klobuk z glave, podrgnil vraga pod nosom s šopom smrdljivih dlak, ki jih je imel zataknjene za klobukom, in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Moja želja zdaj je ta:
Vrag po dušo je prišel,
da bi praznih rok odšel,
šleva golorepa, tja,
od koder je prišel!«

Rečeno — storjeno! Ukanjeni vrag je zatulil in jo praznih rok ter šantajoč ucvrl v peklo.

Ko je šivávec umrl, so sosedje prišli v bajto in iskali vražji rep, a smrdljivih dlak ni bilo nikjer. Še dandanes iščejo čarobni rep, od bajte do bajte hodijo babjeverni ljudje in sprašujejo po njem. Kdor ga bo našel, bo srečen. Lahko bo spet kolovratil po vsej Beli Krajini, uganjal norčije in izpolnjeval ubogim Belokrajincem drobne želje, ki jih imajo vsi na pretek.

Nova čuda iz stekla

Pepelka je šla s steklenimi čevljički na ples — tako je zapisano v znani pravljici. Če bi ji tam stopil na nogo debel in neroden princ, bi si s steklenimi drobci ranila nogo.

Danes pa vse kaže, da se bomo kmalu oblačili od nog do glave v steklo. V zadnjih letih so napravili precej nenavadnih, srečnih poskusov; tako ga danes lahko predelavamo v vse mogoče različne tkanine. Iz pol kilograma stopljenega stekla moremo napresti tako dolgo nitko, da bi jo lahko potegnili okoli naše zemlje. Ta nit bi bila eno dvajsetino tanjša od človeškega lasu, toda zelo močna in celo odpornejša od svilene niti.

Sviloprepjka potrebuje, da naprede 1½ kilometra dolgo nit, približno tri tedne, stroj pa izdelata tako nit v treh sekundah. Iz teh tenkih steklenih niti so že pričeli izdelovati perilo in klobuke; pravijo pa, da čas ni več daleč, ko bodo prišle na trg prve kopalne obleke, preproge in zastori iz stekla.

O tako zvanem nezlomljivem steklu, ki ga uporabljajo za izdelovanje posode in šip pri avtomobilih, ste gotovo že slišali. Sedaj so pa izdelali steklo, ki je še bolj odporno. Nove avtomobilske šipe so že

tako prožne in upogljive, da jih lahko zvijemo kakor odeje.

Poleg tega je steklo lep in trpežen material za zidavo. Kaj bi rekli, če bi stanovali v hiši, ki je vsa zgrajena iz stekla? Stene, tla in strop. Ali se tu ne vidi s ceste v spalnico? Seveda, zato pa morajo biti stene prevlečene z blagom, ki nas varuje pred radovednimi očmi. Sicer pa ni nobena hiša tako sončna in svetla, pa tudi tako zavarovana proti mrazu in preveliki vročini kakor »ledena palača« v Toledu v Ameriki. Njena opeka, ki je vsa iz stekla, varuje pred veliko izmenjavo temperature bolj ko navadna. Ta čudovita hiša, ki se blesti in svetli v soncu ali v snegu kot pravljичna palača, je visoka tri nadstropja in nima nobenih oken, ker se vidi skozi steno na cesto.

Tudi ceste so že tlakovali s tem gradivom in pokrili z njim strope predorov pod vodo. Tako imamo n. pr. v Ameriki predor, ki vodi pod Hudsonom od Manhattana proti New - Jerseyu, katerega strop je pokrit z 800.000 steklenimi opekami. Te ne bodo nikoli pričele trohneti zaradi vode in vlage.

Kdo ve, kakšna presenečenja bomo še doživeli v najkrajšem času na tem polju. Gotovo pa že danes ni več resnična tista primera, ki pravi »zdrobljiv kakor steklo...«

* * *

PIANIST MARKO

MARKO, TO JE PIANIST!
MENDA V MESTU VSE POSEKA,
KAR NJEGOVIH JE DRUGOV.
KDO NAJ TO MU OPOREKA?!

A LE TISTIH NE SPRAŠUJTE,
KI ŽIVIJO V ISTI HIŠI,
KI STANUJEJO NAD NJIM,
IN PA MALIH REVIC — MIŠI!

TE SO ŽE ZBEZALE VSE,
V CELI HIŠI NI EDINE!
LE PREVEČKRAT MARKOV PRST
NA NAPAČNO TIPKO SINE...

IVO PERUZZI

NAŠA ASTA

Uspavanka

DVOJE ČRNIH SE LUČIC VZTREPEČE,
DVOJE ČRNIH SE PUNČIC BRLEČE
MEDLI.

CVETJE BAJNO DEHTI ČEZ POLJANO,
PLESE JELKA IN JASNA Z LILIJANO
SVOJ RAJ.

DVOJE ANGELČKOV BELIH UPIHNE
LUČKE. ASTA SE K BOGU ZAVZDIHNE.
ZASPI.

IZ TORBE SOLSKE PA MALE MODROSTI
V SANJE PAĐAJO ZLATE MLADOSTI,
AJA, AJ, AJ...

Asta na morju

SONCE SIJE ŽARKO,
ASTO VOZI Z BARKO
SAM KOLEGA MARKO.

ASTA PLESE, PLAVA,
V JUTRU POJE ZDRAVA:
BOGU ČAST IN SLAVA!

KOT MORJA VALOVI
GREDO NJENI DNOVI,
V DALJE MLADI, NOVI...

Asta piše igro

ASTA DANES JE KRALJICA,
JASNA NJENA DVORNA DAMA;
IGRO JE SPISALA SAMA,
KAKOR BEREŠ IZ OKLICA.

SVOD NEBESKI — ZAGRINJALO,
NJEN KANARČEK — GOZDNO PETJE;
VRTEC NJEN — MARJETIC CVETJE,
SONCE — NJENO OGLEDALO.

MIHEC — PRVI JE MINISTER,
GLEDALIŠČE — VSE DVORIŠČE;
MESTO PAVA — DROBNO PIŠČE,
DVORNI SEKT — STUDENČEK BISTER.

IN TAKO VSEM VLADA BLAGO,
RADA VSE IMA SOSEDE;
EJ, KRALJIČEK, NA OGLEDE
PRIDI KAJ, ČE TI JE DRAGO!

Astin tednik

V PONEDELJEK PADEL JE V RAČUNSTVU — CVEK.
OH, V TOREK SEM KOLENO SI RAZBILA.
ME V SREDO HRIPA TRLA JE VSEVPREK.
V ČETRTEK PEVSKO URO IZPUSTILA.
NA PETEK NOVO VAZO SEM UBILA.
V SOBOTO SEM LASE SI OSMODILA.
V NEDELJO CELO MAŠO ZAMUDILA.
MOJ LJUBI DNEVNIK, KDAJ KONČALA BOVA?
V PONEDELJEK, VEŠ, PA RES PRIČNEVA ZNOVA!

(Konec priložnosti)

Mravljinčkova svatba

Bila je precej topla jesen in nekatere rastline so začele iznova cveteti.

V zgodnjem jutru je hitel mravljinček črnivček skozi trpotčev gozd. Srečal je deževno glisto Nagico.

»Kam se tako zgodaj plazite?« jo je vprašal. Nagica mu je odgovorila:

»Grem na trg v mesto. Hčerko imam nevesto!«

»Ali bo svatba?«

»Bo, bo — toda vas, gospod črnivček, niti ne vabim. Vem, da imate zmeraj veliko dela.«

»To je res, to je res,« je odgovoril črnivček. »Saj moram brž naprej. Zadržali ste me, zdaj moram pohiteti!«

Črnivček je tekel le nekaj časa, samo da je Nagici izginil izpred oči. Potem se mu sploh ni več mudilo. Ustavil se je pred krčmo »Pri štoru«, sedel k leseni mizi in žalostno premišljal.

Torej Nagičina hčerka, lepa Sočnica, se moži! Koga si neki jemlje? Menda ne tistega vdovca hrošča Sivo-brka? To bi imela lepega moža! Takle godrnjača!

Njegova ljubka Sočnica! Zaman ji je torej prinašal najboljše slaščice, zaman ji je risal nežna in laskava imena, katerih se ni upal izgovoriti, v drobčkani pesek na stezici, koder je vsak dan hodila. Zaman se ji je nasmešnil, kadar jo je srečal. Vselej se mu je zdelo, da ga gleda tako, kakor

da bi dobro vedela, da se ne srečujeta slučajno, ampak da jo je črnivček čakal dolge ure. In zdaj bo svatba!

Sedel je pred krčmo in žalostne misli so se mu podile po glavi. Še dobro, da je bilo zgodaj zjutraj in je krčmar še spal — sicer bi črnivček od same žalosti začel piti, in kdo ve, kaj bi potem nerodnega napravil!

Ko je tako sedel z objokanimi očmi, še opazil ni, da se je ta, ki je bila vzrok njegove žalosti, lepa Sočnica, počasi približala krčmi.

»To ste vi, črnivček?« je zapela s svojim ljubkim glaskom.

»Dobro jutro, gospodična Sočnica,« se je ustrašil črnivček in skočil s klopi.

»Zelo sem žejna,« mu je pojasnjevala Sočnica. »In tukaj imajo izvrstno sladko vino. Samo škoda, da krčmar še spi. Kakor vidim, čakate tudi vi.«

»Čakam, čakam,« je brž odgovoril črnivček v zadregi. »Toda, če hočete, vas peljem na svežo roso. Je tudi sladka, ni daleč in zastoj bo. Seveda, če pojdete z menoj,« je boječe prigo-varjal.

»Zakaj pa ne, rada pojdem!« je soglašala Sočnica. »Boljše je, malo se izprehoditi, kakor čakati. Kdo ve, kdaj bodo tu odprli.«

In šla sta. Črnivček je hitel spredaj, iskal najlepšo pot in odstranjeval razne vejice in drobne kamenčke. Sočnici je bilo to všeč, smehljala se je in se brhko plazila za njim. Kmalu sta bila pri deteljevem gozdu. Tam je bil črnivček kakor doma. Našel je najdebelejše drevo in splezal na dišeči vrh. Iz širokega listka je naredil globoko posodico, v katero je stiskal sladki med in ga mešal s svežo roso. Sočnica je pila in bila hvaležna, saj je bila zares žejna. Ko si je pogasila žejo, se mu je zahvalila:

»Tega si nisem mislila, črnivček, da ste tako spreten človeček.«

Črnivčku so zažarele oči od sreče, toda takoj je postal spet žalosten.

»Pozor! Nekdo je tu!« jo je hitro posvaril in oba sta utihnili ter se skrčila v vrhu drevesa.

Res, kmetica je čisto blizu žela s srpom travo. Srp se je lesketal v soncu. S kakšnim strašnim orodjem je delala! Po vsakem zamahu je padla velika množina deteljevih drevov na kup. Namesto gozda je bilo golo strnišče. Prepozno je bilo, da bi zbežala.

»To je konec, to je konec,« je pomislil črniček. »Ali ni to smola — zdaj, ko bi ji slednjič lahko povedal, kako jo imam rad?! Pogineva, oba pogineva. Toda vem vsaj, da Sivobrk ne bo dobil Sočnice.«

Lesketajoče se orodje je bilo že čisto blizu. Sočnica je trepetala in plakala. Stisnila se je k črničku, ki jo je tolažil, dasi se je tudi sam bal.

Potem je pod njima zašumelo in ves okraj gozdiča je padel na kup. Nič se ni zgodilo! Samo malo sta se potolkla!

Preden sta se prav zavedela, sta bila v ujetništvu. Prišla sta v koš, ki si ga je kmetica oprtala in hitela v vas.

Črniček se je razveselil. Naj bo, kar hoče, samo da je Sočnica pri njem!

Kmetica je šla hitro, koš se je tresel in na vsakih deset korakov je padla kaka trava s koša na tla. Črniček je to hitro opazil in takoj pojasnil Sočnici svoj načrt.

Zlezla sta k robu prenapolnjenega koša, se skrila v velik list in čakala. List se je že nekajkrat zamajal na robu koša — skoraj bi bil že padel, a se je vselej preveznil nazaj v koš.

Beg jima je uspel šele na mostu, kjer se je kmetica ustavila, da bi počivala. Ko je uprla koš na mostno

ograjo, je spet padlo nekaj trave iz njega in tudi list z ujetnikoma.

Pod mostom je tekel potok! List je padel v vodo s šopom trave vred, tako da je varno plaval. Tok potoka je hitro nesel begunca naprej.

Črniček je dobro vedel, da se njun čolniček ne bo dolgo vzdržal na gladini. Zmočena trava se je pod njima polagoma potapljala in se izgubljala, kmalu se premoči tudi list in plovba bo končana. Toda kaj za to — samo da je Sočnica pri njem!

Pluli so dalje in dalje. Čolnič se je že skoraj potapljaj; zdajci se je na ovinku potoka zadel ob nakopičene veje in dračje. Begunca sta hitro zlezla po veji na breg.

Glej — bila sta čisto blizu tistega kraja, od koder ju je kmetica odnesla. Nagla plovba jima je prihranila lep kos poti. Takoj sta pohitela proti domu.

V krčmi »Pri štoru« je sedela Sočnica mati, stara Nagica, jokala in žalovala za izgubljeno hčerko. Zaman jo je krčmar tolažil, zaman ji nalival vina.

To je bilo veselo svidenje! Sočnica je pripovedovala, kaj se ji je vse zgodilo in kako junaško in modro ji je pomagal črniček. Brez njega bi bila gotovo poginila! Takega zaščitnika bi potrebovala za vse življenje...

Nagica je bila neizmerno vesela, da vidi spet svojo hčerko živo in zdravo. Zahvaljevala se je črničku, ki ga je od zadrege oblivala rdečica in ki ni vedel, kaj bi rekel. Veselilo ga je, da ga je Sočnica vzljubila.

»Kaj pa svatba?« je nenadno vprašala Nagica. »Jutri bi vendar morala biti svatba. Vse je že pripravljeno!«

»Svatba bo,« je zaklicala Sočnica, »ampak ne bom vzela hrošča Sivo-brka, temveč nekoga veliko mlajšega in lepšega: Črnička — seveda, če me bo hotel!«

»Kako bi te ne —« je zaklical presenečen in objel Sočnico. Tudi materi je bil hčerkin rešilec bolj všeč kakor tisti godrnjavi Sivo-brk...

Srečni črniček je naročil vsem sladkega vina, krčmar je prinesel svoje najlepše čaše in pilo se je in pilo do sončnega zatona...

* * *

Računske zanimivosti

Število 142.857 je zelo zanimivo. Če ga pomnožite z 2, dobite 285.714, torej število, ki sestoji iz istih števil, le da sta prvi dve zdaj zadnji. Če ga pomnožite s 3, dobite 428.571, zopet število iz istih števil, toda prva stoji na zadnjem mestu.

Ako ga pomnožite s 4, dobite 571.428, poslednji številki sta postali prvi.

Pomnožite ga s 5 in dobili boste 714.285. Številke so spet v istem redu, kakor prvotno, razen poslednje, ki je postala prva.

Pomnoženo s 6 da 857.142; prva tročlen-ska skupina števil je zamenjala mesto z drugo.

In če slednjič pomnožite naše število 142.857 s 7, dobite število — 999.999.

*

Prav tako zanimivo je število 999. Ako ga pomnožite z 2, 3, 4, 5 itd. do 9, dobite presenetljive rezultate:

$$\begin{aligned}999 \times 2 &= 19.998 \\999 \times 3 &= 29.997 \\999 \times 4 &= 39.996 \\999 \times 5 &= 49.995 \\999 \times 6 &= 59.994 \\999 \times 7 &= 69.993 \\999 \times 8 &= 79.992 \\999 \times 9 &= 89.991\end{aligned}$$

Če torej pomnožimo število 999 z 2, dobimo število 19.998. Ne da bi pisali, lahko kar na pamet izračunamo: $2 \times 9 = 18$; med številki 1 in 8 postavimo 999 ter dobimo natančni rezultat 19.998. Pomnožite s 3! $3 \times 9 = 27$ — med številki 2 in 7 postavite spet 999 in dobite 29.997, torej isto, kakor če pomnožite število 999 s 3. In tako nadaljujte do 9 ter primerjajte rezultate z zgorajšnjo tabelo.

Ako dobro pogledate rezultate, vidite še druge zanimivosti. Na primer pomnožite število 9999, torej štiri devetice, z 2. Rezultat je 19.998. Med 1 in 8 so tri 9 in 1 + 8 je devet. Potem pomnožite 9999 s 3; dobite 29.997; in tako nadaljujte! Vidite, da dobite, če pomnožite število 9999 z 2, rezultat 19.998. Množitelj je 2 in rezultat se začneja s številom, ki je za 1 manjše kakor množitelj in se konča z 8. Če pomnožite 9999 s 3, se začneja rezultat 29.997 z 2 ter konča s 7, torej spet s številom, ki je za 1 manjše od množitelja. Torej če boste hoteli pomnožiti število 9999 s kakim številom med 2 in 9, lahko storite to kar na pamet tako, da odštejete od množitelja 1 ter postavite dobljeno število pred troštevilo 999, zadaj pa pripišete razliko do 9. N. pr.: $9999 \times 7 = ?$ Na pamet; $7 - 1 = 6$. Dobimo torej 69.993.

*

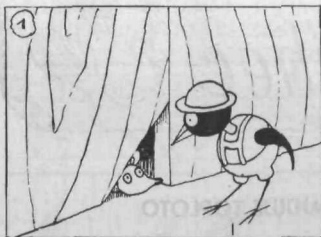
Zelo zanimivo število je dalje 37. Če pomnožite to število zaporedoma s 3, 6, 9, 12 itd., dobite te-le rezultate:

$$\begin{aligned}37 \times 3 &= 111 \\37 \times 6 &= 222 \\37 \times 9 &= 333 \\37 \times 12 &= 444 \\37 \times 15 &= 555 \\37 \times 18 &= 666 \\37 \times 21 &= 777 \\37 \times 24 &= 888 \\37 \times 27 &= 999\end{aligned}$$

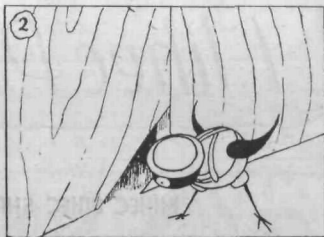
Ako množite število 37, recimo, z 9, vprašajte najprej, kolikokrat se nahaja 3 v 9. Trikrat, kajne. Torej dobro! Ne da bi dalje računali, lahko rečete: $37 \times 9 = 333$. Prav tako, če hočete množiti z 12. Tri v dvanajstih je 4. Torej $37 \times 12 = 444$.

Tako lahko še nadaljujete po zgornji tabeli. V 27 se nahaja 3 devetkrat; torej $37 \times 27 = 999$.

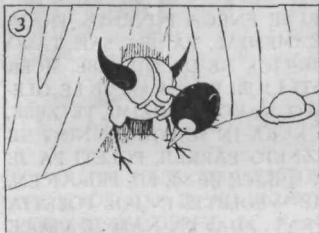
KAKO JE CICEK JEZDIL MIŠKO

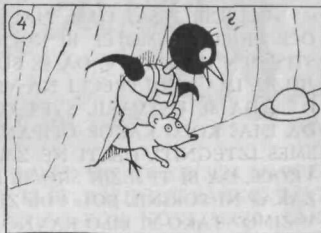
Kaj iz luknje pogleduje
in se Cicku posmehuje,

pa izgine — en, dva, tri!
Cicek skloni se, strmi...

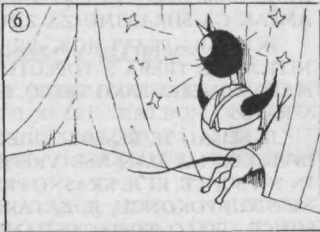
Šment, to mora čudo biti:
treba se bo bolj skloniti.

Brrr, nenadoma kot piš
pridrvi iz luknje miš

in čez sobo jo ureže...
Cicek naš, nevajen ježe,

v trdo steno prileti,
da vse v zvezdah se iskri!

FRANJO ČIČEK:

Mihec Pihec

MIHEC PIHEC SHRANJUJE TOPLOTO

VROČE JE BILO POLETJE IN OČE PIHEC JE DEJAL: »POL ZIME BI DAL ZA EN POLETNI DAN.« GA JE SLIŠALA SKRBNNA ŽENA IN JE VPRAŠALA:

»ČUJ, MOŽ, KAKO MISLIŠ TO? RAJE BI OBLJUBIL DVA DNI ZA CELO ZIMO!«

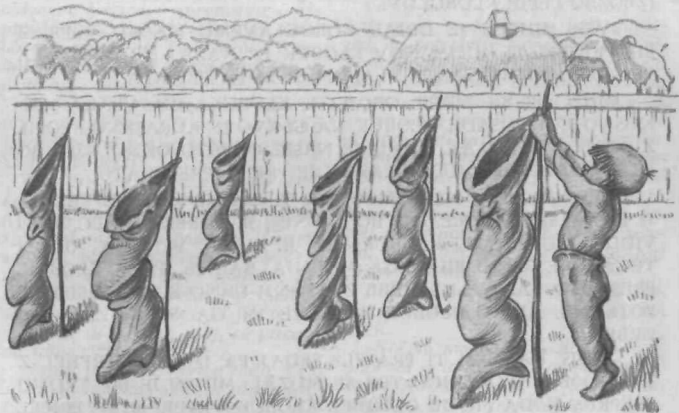
»OBLJUBIL? SAJ DAM, MAGARI ŠE ENEGA POVRHU,« PRAVI OČE PIHEC, »SAMO ČE BI KDO ZAMENJAL, PA JE VSAK TAKO STISNJEN IN ŠKRTAV, DA ŠE SUHE FIGE NE DA OD SEBE. SICER JIH PA IMA TUDI PRECEJ NA VESTI LJUBI BOG. KAM JE LE GLEDAL, DA JE USTVARIL SVET ČISTO NAROBE. POZIMI TE ZEBE, DA IMAŠ KOŽO KAKOR OPIPANA KURA IN ŠE PONOČI NOG NE SMEŠ IZTEGNITI, DA TI NE ZMRZNEJO PARKLJI, POLETI PA JE VROČE, DA BI TI JEZIK SKOČIL IZ UST, ČE BI NE BIL PRIRAŠČEN. ZAKAJ NI PORINIL BOG POL ZIME V POLETJE IN POL POLETJA V ZIMO? TAKO BI BILO RAVNO PRAV. ZDAJ PA NAM JE VROČE KAKOR JESIHARJU, POZIMI PA NAS BO ZEBLO KAKOR PSA. KRUCIBUCI! KJE JE TU PAMET?«

»RES JE NI,« ODVRNE ŽENA, »VENDAR MISLIM, DA BI SE DALO KAKO POMAGATI. ZDAJ BI BILO TREBA TOPLOTO SHRANITI ZA HUDE ČASE. SAJ TUDI KROMPIRJA NE POJEMO VSEGA JESENI, AMPAK GA SHRANIMO ZA ZIMO IN POMLAD.«

»KAJPAK,« PRAVI MOŽ, »VREČ IMAMO DOVOLJ. SAMO NAPOLNITI JIH JE TREBA S TOPLOTO IN SHRANITI. POZIMI PA SAMO MALO ODVEŽEŠ TAKO VREČO, PA BO TOPLO IN PRIJETNO KAKOR V RAJU.«

JE SLIŠAL TE BESEDE MIHEC. HITRO JE STOPIL V KASČO IN IZVLEKEL NA DAN VSE VREČE. RAZVRSTIL JIH JE NA TRATO IN NA SONCE, KI JE KRASNO PRIPEKALO. KER PA PRAZNA VREČA NE STOJI POKONCU, JE ZATAKNIL K VSAKI KOL, DA JE LAHKO SONCE SIPALO TOPLOTO VANJO. NATO JE SKOČIL PO VRVICE IN KO SO SE MU ZDELE VREČE DOVOLJ VROČE, JIH JE HITRO POVEZAL DRUGO ZA DRUGO TER JIH ZNOSIL V KLET.

»TREBA JE HITETI, DA SE NE SHLADE,« SI JE MISLIL MIHEC IN JE DELAL S POLNO PARO. V KLETI JE ZMETAL VREČE V PRAZNO ŠKRINJO IN JO DOBRO ZADELAL. POTEM JE SKOČIL VES VESEL V KUHINJO TER ZAKLICAL MATERI:

»ČUJTE, MATI, ZDAJ SMO PA DOBRI! VSE VREČE SEM NAPOLNIL S TOPLOTO IN JIH ZNOSIL V KLET. POZIMI SE LAHKO SNEG POD NOSOM OBRİŠE. LE NA HRIB NE BOM NOSIL VREČ. TAM MORA BITI SNEG, DA SE LAHKO SANKAM.«

»JOJ, MIHEC, MOJ MIHEC!« JE VZKLIKNILA SREČNA MATI. »SAM BOG TI JE DAL TAKŠNO PAMET IN UČENO GLAVO. TI BOŠ ŠE MINISTER ALI GENERAL ALI PA PEK — IN BOŠ PEKEL ŽEMLJE BREZ OGNJA! TO BODO DRUGI PEKI POKALI OD JEZE!«

MIHEC PIHEC IN NJEGOV KLOBUK

V MESTU JE BIL SEMENJ. OČE PIHEC JE IMEL KRAVO, KI NI BILA ZA KAJ. »PRODAL JO BOM,« JE REKEL, »KAJ BOM ONEGAVIL S TEM HRVAŠKIM BUŠEM. ŽRE IN ŽRE, MLEKA PA NE DA NITI ZA MAČKO. ZA KLOBASE BO DOBRA, ČETUDI KLOBASE NE BODO DOBRE.«

JE POKLICAL MIHCA IN STA GNALA »ČOGO« NA SEMENJ. SREČO JE IMEL OČE PIHEC. DVA LITRA MLEKA JE KUPIL MED POTOM IN JE HVALIL KRAVO, KOLIKO DA IMA MLEKA. SE MED POTOM DA JE MORAL MOLZTI IN JE KAZAL KUPCEM MLEKO ZA

PRIČO. MLEKO NI BILO PROTI, KRAVA TUDI NE IN KUPČIJA JE BILA SKLENJENA. DOBRO JE PRODAL KRAVO IN ŠE VERIGO JE DOBIL NAZAJ.

MIHEC JE HOTEL NEKAJ POVEDATI, DA KRAVA IN MLEKO NISTA V SORODSTVU, PA GA JE OČE HITRO POTEGNIL PRED IZLOŽBO LEPIH KLOBUKOV.

»VEŠ, MIHEC,« JE DEJAL GOLOGLAVEMU SINČKU, »KER SI BIL PRIDEN, TI KUPIM NOV KLOBUK IN NAZAJ NE BOVA ŠLA PEŠ, KO IMAM DENAR, Z VLAKOM SE BOVA PELJALA.«

MIHEC JE BIL VESEL OBOJEGA, KLOBUKA IN VLAKA. PONOSNO SI JE POSADIL KLOBUK NA GLAVO IN KORAJŽNO STOPIL Z OČETOM NA VLAK. HITRO JE NAŠEL ODPERTO OKNO, KJER BO GLEDAL SVET IN LJUDI. VLAK SE JE PRIČEL PREMİKATI.

»KLOBUK DENI NA POLICO, DA TI GA NE ODNESE VETER,« JE DEJAL SKRBNI OČE. »NE BO GA NE«, SE ODREŽE MIHEC, »NAJ VIDIJO LJUDJE MOJ KLOBUK!« IN JE BULJIL VEN, DA NIKOLI TEGA. OČE PA NI BIL TEGA MNENJA. BAL SE JE ZA KLOBUK. PRESNETO, SAJ GA NI DOBIL ZASTONJ! URNO KAKOR BLISK JE POTEGNIL MIHCU KLOBUK Z GLAVE IN GA SKRIL ZA SVOJ HRBET.

»VIDIŠ, KAJ SEM TI PRAVIL? SEDAЈ PA IMAŠ!« JE REKEL Z JEZO OČE PIHEC MIHCU TER SE MUZAL. MIHEC JE BIL TRDNO PREPRIČAN, DA MU JE ODNESEL KLOBUK VETER. SE JE PRIČEL KREMŽITI IN TOČITI JESIH. GA JE TOLAŽIL OČE:

»MIHEC, ČE NE BOŠ VEČ ZIJAL SKOZI OKNO, PRIKLICEM KLOBUK NAZAJ. LE DOBRO PAZI IN GLEJ NA OKNO! ZAŽVIŽGAL BOM IN KLOBUK TI BO ČEPEL NA GLAVI. POTEPA PA LEPO SEDI IN MIRUJ!«

MIHEC JE TAKOJ USTAVIL SOLZE IN NESTRPNO ČAKAL, ODKOD DA BO PRILETEL KLOBUK. GLEDAL JE NA OKNO, NITI TRENIL NI. PA JE ZAŽVIŽGAL OČE IN, HOP! KLOBUK MU JE SKOČIL OD ZADAЈ NA GLAVO. MIHEC JE BIL NEIZMERNO SREČEN IN SE JE ČUDOM ČUDIL OČETOVİ ČAROVNIJI. OČE PIHEC PA SE JE ZADOVOLJNO SMEHLJAL, KO JE TAKO POTEGNIL SINA. PRIČEL JE POGOVOR S POTNIKI, KI SO IMELI LEPO ZABAVO Z MIHCEM. NI SE VEČ BRIGAL ZA MIHCA IN NJEGOV KLOBUK, ČEŠ SEDAЈ SI TAKO NE BO VEČ UPAL K OKNU. RAZLAGAL JE NEKAJ O SLABI LETINI, KAR OPAZI MIHCA, KAKO JE FRKNIL KLOBUK SKOZI OKNO IN SE ZADRL:

»OČE, ZAŽVIŽGAJTE ŠE ENKRAT!«

JE OČE POŽRL SLINE IN ZIJAL KAKOR OBEŠENEC. MIHEC PA JE BISTRO GLEDAL KAKOR KONJIČEK IN ČAKAL NA ŽVIZG.

MAČEHA

Kadar koli se je pojavila lepo oblečena Verica v spremstvu svoje vzgojiteljice na ulici, so se takoj obrnile nanjo oči vseh otrok. V nekaterih je žarelo občudovanje — v drugih je bila senca zavisti.

»Kaj pa, Verica tovarnarjeva — tej se godi! Samo lepo se obleči in jesti dobi, na kar se spomni,« so razumovali večji.

Toda življenje Verice ni bilo vredno zavisti. Mati ji je bolehalo že od njenega rojstva in poslednji dve leti sploh ni zapustila postelje. V njeni sobi je bil večerni somrak, ker je svetloba dražila živce bolnice. Ležala je blede na belih blazinah in samo njene velike oči, ki jih je Verica podedovala po njej, so pričale, da uboga žena še živi.

Mamo je imela Verica rada. Včasih si je mislila: »Zakaj nimam take mame kakor drugi otroci? Mame, ki hodi, govori in se smeje s svojimi otroki? Mame, ki bi me karala, če bi to zasluzila, a ki bi lahko šla vselej k njej in jo vprašala o vsem? Uboga sem — toda moja mama, ki je kakor svetnica s svojim bledim obrazom — ta je še večja revica!« tako so se končevala premišljevanja male Verice, ki je bila preveč prepuščena sami sebi. V šolo ni hodila — imela je svojo učiteljico, zakaj oče je želel, da bi bila mnogo doma in šla k mamici, kadar koli bi le-ta pozelela.

Verin oče je svojo hčerko nežno ljubil. Toda bil je zelo zaposlen. Kupoval je Veri vsakršne igrače, drago obleko, ni pa izpolnil vrzeli v njenem srcu, ki je tako hrepelo po ljubezni, po božanju, poljubih in ljubkanju.

In ko je slednjič tovarnarjeva gospa dotrpela — zgodilo se je to zvečer, in mala Verica je bila ravno pri svoji mamici — je bilo v hiši mnogo žalosti.

Verica je bila neotolažljiva. Njene objokane oči — kakor da so tožile vsemu svetu: »Nimam več mame, mamica je odšla — —«

S časom se je deklica vendar pomirila.

Verin oče je težko prenašal zapuščeno, vsak dan je bolj uvideval, da potrebuje Vera mater in hiša gospodinjjo. In tako je po dolgem času rekel svoji hčerki: »Verica, privedem ti novo mamico. Tvoja, ki je ne smeš nikoli pozabiti in ki se je bom tudi jaz vedno z ljubeznijo spominjal, počiva v grobu po hudem trpljenju. Želi ji mir in počitek, ki ga po tolikih mukah zasluži. Nova mamica te bo imela rada, veseli se že nate, Verica, in oba upava, da jo boš tudi ti vzljubila. Kaj praviš k temu, deklica moja?«

Pogledal jo je in se ustrašil izraza sovraštva in odpora v njenih očeh.

»Nočem mačeha,« je klical otrok, »nočem je in nikoli je ne bom imela rada. Hočem, da bi bil ti z menoj sam« —. Otrok je jokal ter z izpremenjenim glasom tožil svojo bol.

Očeta je to pretreslo in sklenil je, da svoje bodoče žene ne bo seznanil z otrokom pred poroko, temveč šele potem.

Ko se je to zgodilo, jo je Vera pogledala s sovraštvom, ki se je seveda nekoliko umaknilo začudenju, ko je videla, da je njena nova mama tako ljubezniva. Pa vendar je zbežala iz sobe. Oče je hotel Verico zadržati in kaznovati, a njegova žena mu ni dovolila ter je mirno rekla: »Ne jezi se, očka! Nekdo je Verico proti meni naščuval. Ko bo spoznala, da ji hočem le dobro, me bo imela rada.«

Seveda je trajalo dolgo. Verica se je kar še upirala, nikoli ni ogorila nove mame in je ni poslušala.

Blížal se je god rajnke Verine matere, ki je bil slučajno tudi god njene nove mame. Skoraj vso noč pred godom je Vera prečula. Mislila je na svojo mrtvo mamico in

Kmalu nato je gondola obstala. Tomo se je drznil pogledati skozi majhno špranjo v šotoru. Pogled, ki se mu je nudil, je bil tako čarobno lep, da je le z največjo težavo zadušil vzklik začudenja. Potisnil je Brankovo glavo k špranji, da bi tudi ta videl pravlično palačo; kajti hiša, v kateri so prebivalci Estere imeli svoja zborovanja, je bila res taka. Zgrajena je bila iz zlatorumenega pisanega marmorja in obdana z blestečimi zlatimi ploščami. V velikih koničastih in s kamenitimi rastlinskimi okraski ozaljšanih oknih je gorelo nešteto sveč, tako da se je zdelo, kakor bi bilo vse poslopje sestavljeno iz samih zlatih konic. Dečka sta videla, da je stari mož izstopil in kakor drugi ljudje stopal po stopnicah k palači. Vsi ljudje so nosili enake črne plašče s kapucami preko glave.

Medtem ko sta Tomo in Branko kakor ukovana v čoln strmela skozi zastorovo špranjo, je začutil Tomo poleg sebe na klopici mehko tkanino, ki se je pod prsti čutila kakor žamet. Vesel strah ga je prešinil; če bi bil to plašč! In glej, v čolnu je res ležalo celo več takih žametnih plaščev. Prijatelja sta si bila takoj edina! Sklenila sta, da oblečeta vsak en plašč in poskusita prisostvovati zborovanju.

Nekaj časa sta počakala, da se je ob stopnicah umiril šum. K sreči se je kmalu odstranil tudi voznik gondole. Tedaj sta se oba ogrnila v plašča, ki sta jima bila seveda na vseh koncih prevelika in preširoka.

»Človeče, kaj pa naj napravim, če si stopim na vlečko in padem?« je rekel Tomo.

»Pazi, svetujem ti resno, moj dragi! Sicer se lahko zgodi, da naju ne bodo več pustili iz tega pravličnega gradu.«

»Pazil bom! Toda pojdiva sedaj! Kdor je izrekel a, mora izgovoriti tudi b. Povej mi po pravici: ali se bojiš? To ne bi bilo namreč nič čudnega po najinem doživljanju z bakrenima velikanoma.«

»Da, če bi me bilo res strah. Tomo, bi ti to prav mirno priznal. Toda moje srce ne bije niti malo hitreje kakor običajno. Nasprotno, prav vesel sem najinih čudovitih doživljanjev!«

»Čisto moje mnenje. Več ko glavo ne bo stalo, mi pravi vedno zobozdravnik, kadar mi plombira zob. Toda na vsak način hočeva resno in dostojanstveno korakati, kakor bi bila pravcata meščana mesta Estere.«

Tesno zavita v gube plaščev in s kapucama preko glave in obraza — sta stopala po stopnicah. Zgoraj na levi in desni strani vhoda zlatoblešče se palače sta stala dva stražnika — tokrat nista bila samogibni postavi, kakor onadva poleg vhodnih vrat, temveč živa vojaka v čudovitih, pisanih telovnikih.

»Zamudila sta, spoštovana gospoda,« je rekel eden. Tomo je nekaj zamomljal pod kapuco.

»Geslo —,« je vprašal drugi vojak.

No, sedaj je pa postalo vsiljenčema vendar nekoliko vroče. Toda Branko je bliskovito bleknil: »Estera!«

In glej, čudo — vojaka sta stopila na stran in napravila prostor.

Polna napete radoznalosti sta dečka stopala dalje.

Na begu

V notranjščini je bila »zlata hiša« ravno tako bogato okrašena kakor zunaj. Krasno zavito speljano marmorno stopnišče, ob katerem so stali lepi kipi, je vodilo navzgor. Preko kamenitih okenskih ograj so visele dragocene preproge, ki so se ponašale z blestečimi se pisanimi barvami.

»No, ali vidiš,« je zašepetal Branko in sunil prijatelja, »morda so pa za naju tako lepo okrasili poslopje?«

»Težko verjetno,« je prav tako tiho rekel Tomo, »toda na vsak način bova teh krasot deležna tudi midva.«

Prišla sta na vrh stopnic in dospela v nekak odprt hodnik, čigar strop je bil obokan z loki; na koncu hodnika pa so bila velika vrata, ki so jih zopet stražili vojaki v krasnih, pisanih, srednjeveških oblekah in ki so očitno vodila v zborovalno dvorano.

Tomo in Branko sta se približala. Stražnik je povsili helebardo (sulico), toda Tomo je rekel nepozvan in z veliko gotovostjo geslo »Estera«, nakar je vojak takoj dvignil orožje. Pot je bila prosta — vstopila sta.

Nudila se jima je krasna slika, da sta nehote obstala.

»Kakor v gledališču,« je menil Tomo tiho.

»Še lepše,« je šepnil Branko, »kakor v pravljici deželi!«

Okoli širne okrogle dvorane so stale v treh vrstah z rdečim žametom prevlečene klopi, vsaka vrsta za eno stopnjo više. Vzvišeni sedež, nad katerim je bilo razpeto z zlatom tkano nebo in ki je bil očitno namenjen najvišjemu mestnemu dostojanstveniku — je bil prazen.

Prav blizu na desni strani — samo nekoliko niže, je ravno tako stal neke vrste prestol in na tem je sedel, z odgrnjeno kapuco — tisti častitljivi stari mož, ki sta ga naša prijatelja že poznala od mestnih vrat. Na njegovih kolenih je ležal meč, ki je bil na pol potegnjen iz z zlatom in dragulji umetniško okrašene nožnice.

Okoli na klopih pa so sedeli, zaviti v kapucaste plašče, meščani tega tajinstvenega mesta.

Tomo in Branko sta hitela, da bi dosegla klop, ki je starček s svojega sedeža ni mogel opazovati. Sedla sta, radovedna, kaj bosta slišala.

Neki vojak je stopil pravkar k srebrnemu ščitu, ki je visel na stebri, in trikrat udaril s sulico nanj. Zazvenelo je mehko, kakor bi udaril na svetel zvon. Tiho šumenje in mrmranje v dvorani je utihnilo.

Starec je pričel govoriti. Njegov glas je zvenel globoko, votlo, kakor bi prihajal iz groba, in je vlivl dečkoma novo grozo.

»Meščani Estere,« je pričel, »zbrali smo se k posvetovanju, kakor vedno, po polni luni, katere rumeni sij prodre le motno skozi vodni svet v večno temo, ki nas obdaja in v katero smo pregnani!« Stari mož je napravil kratek premolk.

»Meščani,« je nadaljeval, »vi veste, kakšna kletvica leži na nas. Obsojeni smo, da živimo v tem popljenem svetu, ne da bi mogli kdaj priti do počitka. Mi moramo brez sončne luči preživljati žalostne dneve tako dolgo, dokler se ne približa rešitev, ki je tudi nam preokrovana. Kaj nam pomagajo neizmerni zakladi našega mesta? Kaj nam pomagajo zlato, biseri in diamantri, ki so nakopičeni v naših zakladnicah, če ne moremo uživati sonca in zraka kakor zadnji, najrevnejši zemljan? Vi veste, prijatelji moji, da od ljudi ne moremo pričakovati rešitve. Zato stojita pred vrati našega mesta duhovito napravljena kipa, ki usmrta vsakega človeka, ki odkrije skrivnost Estere in hoče neopažen vdreti v

naše mesto. Danes se je pa zgodilo nekaj strašnega! Tujec je v Esteri!»

Stari mož ni mogel govoriti naprej. Možje so razburjeni vstali s svojih sedežev, pričeli grozeče dvigati roke in vzklíkati zakletve.

Starček jim je z roko dal znamenje, naj umolknejo.

»Poslušajte, kaj vam povem, meščani! Tujec je prišel skozi bakrena vrata s čolnom. Prodril bo še dalje v naše mesto in ne bo mogel dolgo časa ostati neodkrit. Tako sta njegovo zajetje in njegova smrt le vprašanje časa!»

»Tomo,« je dahnil Branko prijatelju na uho, »lepe stvari naju čakajo!»

»Tiho! Poslušaj, kaj bo starček še povedal!»

»Mogoče,« je ta res nadaljeval, »je neznanec že prišel sem v mestno hišo. Naša oblačila pa ga varujejo. Zato bomo danes napravili izjemo in prekršili naša stroga pravila. Meščani, odgrnite svoje kapuce!»

Komaj je bilo izrečeno to povedlje, že so mu sledili možje na klopeh. Zavihali so pokrivala in pokazali so se koščeni, izmzgani obrazi, v katerih so mrko žarele velike oči.

Edino Tomo in Branko sta obdržala kapuci na glavi. Samo nekaj sekund bo še trajalo, pa ju bodo zgrabili.

»Pojdi!« je zašepetal Tomo svojemu prijatelju. »Pobegniva! Če že morava umreti, potem se hočeva vsaj braniti!»

V naslednjem trenutku sta skočila kvišku in zbežala skozi eno obokanih odprtín. Mnogoglasni kriki so zadoneli: »Tam! Tam sta!« »Tujec!« »Dva sta — ali ju ne vidite?« »Straža!« »Primate ju!»

Tomo in Branko sta bežala, kar sta le mogla. Oba sta bila pri telovadbi v šoli znana kot prvovrstna tekača in nihče ju ni mogel prehiteti. Toda kako bi se mogla spoznati v veliki, tuji palači z njenimi zaviti hodniki in prostori? Spodrsavalo jima je na svetlih marmornih tleh; zavila sta okoli stebra in sta že prav blizu za seboj slišala glasove preganjalcev:

»Tam sta! Primate ju!»

Naenkrat je zaklical nekdo: »Pustite ju! Krenila sta na desno! Saj bežita v lastno pogubo!»

Tomo in Branko sta to dobro slišala. Toda kaj jima je preostajalo? Odprla sta vrata, ki so se takoj za njima zaprla. Kam sta prišla?

(Konec prihodnjice)

* * *

TERICA

*Hej, devojka naša Mare
res prelepega je lica,
kada si konopljo tare,
ga zaliva rdečica.*

*Kaj vse ona v duhu gleda:
iz konoplje bo predivo,
iz prediva bo kodelja,
a iz nje bo v statvah tkivo.*

*Platno sonce naj obeli,
bistra ga omeheča voda,
pollej vujne spretna roka
vpletala bo vboj do vboda.*

*Zrasla bo na oterači
poleg rože roža rdeča,
vezala bo cvet do cveta
v venec kita plameneča.*

*In rokavce bo sešila,
da bo ko nevesta bela,
da bo vsem pogledom mila,
v duši vedra i vesela.*

*Belo ji nabrano krilo
bo ko veter zašumelo,
ko se bo na vas mudilo,
kjer se kolo bo vrtelo.*

*Igraj kolce, ne postavaj!
Sama sebi prigovara,
trla trlica, popeva,
h kola muziko udara.*

E. L. Gangl

IX. JAPONSKI ROBEC

Predstava se nagiba h koncu. Zato moraš paziti, da so tvoji prikazi čim zanimivejši in čim lepši. Kot predzadnjo točko pokaži čudovitost japonskega robčka. Če boš spreten, boš žel mnogo odobravanja.

Pribor

Za ta prikaz potrebuješ tri svilene robčke iz tako zvane »ponži-svile«, ki niso večji od 18 cm². Občinstvo jih ne sme videti. Poleg njih potrebuješ magično šatuljo, svečo v svečniku in škatlico vžigalic.

Prikaz

Na mizici pred teboj je škatlica vžigalic in neprižgana sveča. Pokaži gledalcem, da imaš roke popolnoma prazne. Nato prižgi svečo. Nekaj časa ovijaj roke nad plamenom. Levico drži stisnjeno, z desnico pa gladi levico. Iz levice bo pokukalo nekaj rdečega. Polagoma vleci in vleci iz levice rdečo zadevico, dokler ne izvlečeš celega rdečega svilenega robčka. Pokaži ga gledalcem in pomahaj ž njim. Vsi se bodo začudili, kako je prišel robček v tvoje roke. To pa še ni vse. Z lepimi spremljevalnimi besedami vtakni ta robček v magično šatuljo. Zapri predalček — in ga zopet odpri. Kakor pri prejšnjih prikazih, bo tudi to pot izginil robček. Prazno šatuljo zapri. Nato ugasni gorečo svečo in jo prelomi čez pol. Polovico s stenom položi na mizo, iz drugega dela sveče pa izvleci robček ter pomahaj ž njim. Lepo se prikloni in z

robčkom pomahaj gledalcem v zahvalo za navdušeno odobravanje.

Razlaga

Škatlica vžigalic je na mizi že pripravljena in na pol odprta. Zadaj v odprtini, ne v predalčku, imej stlačen robček, v ta del škatlice se da lepo stisniti, saj je »ponži-svila« tako mehka, da se da dobro in neopaženo stlačiti v oni del škatlice, ki ima fosfornate stene za prižiganje. Seveda mora biti škatlica tako obrnjena, da gledajo gledalci v predalček, dočim je odprtina z robčkom obrnjena proti tebi.

Medtem ko jemlješ vžigalico iz škatlice, previdno škatlico zapri. Pri tem bo predalček sam potisnil robec v tvojo levico. Seveda moraš to prej večkrat poskusiti. Ko imaš enkrat robec v levici, ga ne bo nikaka umetnost pri prižgani sveči polagoma izvleči iz roke. Čim počasneje ga spravljaj na dan, tem težji se bo zdel gledalcem prikaz. Na škatlico so že pozabili, saj se jim ni zdelo važna. Zato tudi o škatlici ne govori, omeni le, da mora sveča goreti pri tem prikazu, ker ima plamen izredno moč na tvoje roke. Kar se tiče magične šatulje, ni treba razlage. Saj jo dodobra poznaš iz prejšnjih prikazov.

Svečo pred predstavo previdno prežagaj s tanko žagico na dva dela. Z nožem izdolbi na spodnjem koncu večjo in na gornjem manjšo odprtino. V spodnji del stlači drugi robček. Tudi sèm se bo dal lahko stlačiti. Nato svečo segrej, da se zopet sprime. Okrog prereza jo nakapaj, da zamažeš oni del, ki bi lahko izdal, da je bila razpolovljena.

Končno naj ti bo še povedano, da imej že od početka drugega dela sporeda za

ovratnikom skrit še tretji robček. Ker je tam že vso predstavo, nihče ne bo upal misliti na to, da si ga baš med tem prikazom skril za vrat. Pač pa se bodo čudili, kako je sedaj prišel tja, pa ravno ob tem prikazu, zlasti ker nisi nikdar zapustil odra.

Ta prikaz je zelo lep in učinkovit! Zahteva pa mnogo, mnogo vaje. Zato ne nastopi, preden se nisi do mojstrstva uvežbal in pripravil! Na svidenje!

(Konec prihodnjic)

* * *

Peter Jamnik

Vladko in »kovač«

Vladko se je počasi vlekel po ulici. Bolele so ga noge in tudi roke so mu bile težke. I no, saj je vse popoldne igral nogomet. Ampak Vladko je hodil počasi še iz drugega vzroka. Premišljal je, kaj bo rekla mama k njegovi zamazani obleki, k blatnim čevljem in grdi luknji na komolcu. Kolikokrat je že rekel, naj zabijejo tiste žeblje v vratih! Pa niso ubogali! No, in to so posledice!

Počasi je prišel do reke. Tam je za hip pozabil svoje skrbi. Zanimal ga je bager, ki je dvigal pesek iz reke. Stroji so Vladka že od nekdaj veselili. Zato se je tudi tu ustavil in občudoval velikanski stroj.

Samo ko bi noge ne bolele tako! Odplazil se je k stebru, na katerem je bila ura, ter sedel na kameniti podstavek. Naslonil se je na steber in nategnil noge. Takole se dobro sedi! Pa še čepico je potegnil z glave in jo vrgel zraven sebe. Tod je hodilo le malo ljudi in razgled na reko je bil krasen. Vladko je počival in gledal.

Zdajci je zraven njega nekaj zažvenketalo. Ozrl se je in zagledal »kovača« ob čepici. Brž se je okrenil in videl gospoda, ki se je oddaljaval od njega. Obračal se je ter se sočutno smehljaj.

Vladku je najprej šinilo v misel, da je gospod denar izgubil. Hotel je vstati, toda gospod mu je prijazno zamahnil z roko, češ, naj kar lepo sede. Šele zdaj je Vladko razumel. Zaradi raztrgane in umazane obleke ga je imel gospod za berača. Vladko se je zasmel. Premišljal je, kaj bi s kovačem. Za darovalcem ne bo tek el in mu pravil, da se je zmotil. Takle kovaček je dobra stvar! Ravno zdaj je prišel Vladku prav, ker je dva dinarja, ki mu jih je dala opoldne mama, zapravil za malinovec.

Vstal je ter si dal čepico na glavo. Misli l je na to, kako bi najbolje naložil tako lahko pridobljeno imetje. Naj si kupi čokolade? To ima vendar doma. Ne, škoda bi bilo denarja. Šel je dalje in se ustavil pred lepaki kinematografa.

Že vem — si je rekel veselo — pojdem gledat Mickey miško. V katerem kinu je neki danes? Veselo se je nasme hnil kovaču in ga tiščal v roki.

Bil je že skoraj doma. Ko je zavil okrog vogala, se je malone spotaknil ob moža, ki je sedel ob zidu na tleh. Vladko se je nekoliko ustrašil ter se ozrl. Ugle dal je starega berača. Njegov obraz je bil shujšan in siv kakor pepel, samo oči so se svetile. Bil je raztrgan, veliko bolj raztrgan kakor Vladko. Zraven njega je ležala čepica. Vladko je pogledal vanjo; v njej je bilo nekaj malo novcev po 25 par in 1 dinar.

Sem pa že jaz dobil več, je menil Vladko in šel dalje. Hipoma pa je obstal. Ko bi trenil, se je domislil, da bi lahko svojega kovača še drugače uporabil. Lahko bi ga vrgel temu siromaku v čepico. Prav tja spada ta njegov kovač, saj je bil namenjen in podarjen beraču. V njegove roke je prišel samo po pomoti.

Vladko se je obrnil in korakal nazaj. Pripognil se je in vrgel kovača starcu v čepico. Zažvenketal je, ko je padel na novce po 25 par; berač je dvignil glavo. Presenečen se je zagledal v zamazanega dečka in je hotel nekaj reči, toda Vladko je brž zbežal.

Zdaj mu je bilo tako lahko pri srcu, da je celo na svojo utrujenost pozabil. Skoraj vso pot domov je tekkel, niti materina pridiga ga ni več skrbela. Lepo vas prosim: Kaj pa so takile madeži na obleki v primeri z veseljem, ki ga je navdajalo?

Ko je hitel doma po stopnicah, si je mislil: »Tisti dobri gospod se le ni zmotil s kovačem!«

* * *

Rusi o novembru

Prvi dan tega meseca sta pričela z delom v ledeni kovačnici slovanska svetnika Kozma in Damijan. Ta dva svetnika imata sicer majhno kovačnico, ker pa sta marljiva, nakujeta v njej toliko mrzlih, ledenih verig, da jih lahko napneta okoli vse Rusije. Njuni nakovani žebliji v obliki ledenih sveč so tako močni, da bi držali skupaj vse ruske mostove. Čeravno so ti izdelki Kozme in Damijana mnogoštevilni, so vendar le malo trpežni. Kajti sv. Mihael, ki ga praznujejo v Rusiji prvi petek v novembru, ogreje v počastitev svojega godu hladno in mrzlo naravo in uniči s tem tudi vse ledene vezji in žeblice.

Vse ruske kokoši so imele 1. novembra svoj god, ki ga praznujejo seveda po svojih običajih. V prejšnjih časih je bila v Rusiji navada, da so na ta dan kmetice nosile svojim gospodaricam v dar kokoši. Tej operjeni živalci so pripisovali posebne čarobne lastnosti. Če je bila bojarka (ruska

plemenitašinja) jezna in sitna, da je bila kar rumena in zelena, ji je jajce prvo-novemberske kokoši prav gotovo pomagalo; ta čar je deloval tudi pri drugih nadlogah.

8. novembra, ko praznujejo sv. Mihaela, so vsi ruski hudobni duhovi v velikem nemiru. Kakor pripoveduje stara pravljica, jih je prepodil nadangel Mihael s svojim ognjevitim mečem iz nebes in jih pahnil na zemljo. Praznoverni ruski kmet privošči ta dan svojemu hišnemu duhu mnogo dobrih in prijaznih besed. Kajti, tako si misli, če ga ne priklenem nase z laskanjem, mi pobegne in namesto njega dobim potem v hišo drugega, še bolj zlega in hudobnega.

Če pa prijahi 11. novembra sv. Martin na belem konju v Rusijo, potem dobe v najkrajšem času sneg. Sv. Gurija, ki pride 15. novembra na pisanem konju, prinaša rjavo in belo, to se pravi: brozgo in sneg; takrat je v Rusiji že zelo mraz. Saj pravijo: pri nas je v novembru toliko mraza, da bi lahko obdarovali z njim vse bogatine, pa bi ga še dovolj ostalo za reveže in berače.

PISMO IZ BRAZILIJE

Staršev sem slovenskih sin,
iz domačih pokrajin...

Da, otroci smo slovenskih staršev, samo domačih pokrajin pa ne poznamo... Toda, dasi smo po večini vsi rojeni v tej gostoljubni braziljanski deželi, katero je res vsakdo izmed nas vzljubil prav iz srca... vendar vemo, da obstoja onkraj morja košček grude, ki je sveta našim staršem in na katero niso pozabili, dasi šteje njih izseljenišvo že desetletje...

Istočasno čutimo in razumemo, kako si naši starši prizadevajo, da bi mi, izseljenški otroci, spoznali in govorili naš materin jezik, ter po njem dobili dostop v vse kulturne zaklade, katerih je tako bogat, da se mu ni treba sramovati nikogar...

Polagoma, polagoma smo se podali na to pot! In glejte: naš prvotni besednjak se je znatno pomnožil, z lahkoto teče pero, ko prepisujemo slovenske spise, in materina govorica ne zveni več tuje...

Potom zemljepisa in zgodovine si prizadevamo ustvariti vsaj duhovno sliko domovine naših staršev in prvič stopamo v dotiko s slovenskimi pisatelji in pesniki ter se poizkušamo seznaniti vsaj s trohico njihovih del... Iz spoštovanja do materinega jezika, iz spoštovanja do naših staršev, iz spoštovanja do njih rodne grude moramo in hočemo spoznati, kaj rodijo naša polja, naši griči in vrtovi. Vedeti moramo za vsa bogastva, ki jih hrani ta zemlja v sebi. Spoznati hočemo njeno sleherno goro, reko in mesto..., da se ne bomo morda nekoč vrnili kot tujci..., marveč »kot otroci v materino naročje«...

Tovariši in tovarišice, razumevajoč usodo naših staršev, ki so raje zapustili domovino, kakor pa da bi zatajili svojo narodnost, si prizadevamo izpolniti jim njih največjo željo — in ta gotovo je:

»Da bi njih otroci obvladali materinski jezik!«

Iz govora učenca Slovenskega tečaja v Sao Paulu (Brazilija) ob priliki javnih izpitov, ki se vrše v navzočnosti občinstva.

★

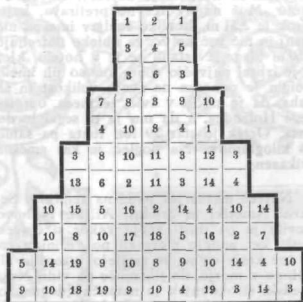
Iz obširnega dopisa, ki ga je iz daljne Brazilije prejelo uredništvo »Zvončka«, našim mladim bralkam in bralcem v domovini in za mejami zelo radi sporočamo gornje lepe, domoljubne vrste, da bodo videli, kako daleč seže naša lepa domača beseda, kako lepo se naši izseljenčki uče materinega jezika in kako iskreno se navdušujejo za svojo daljno domovino, katere sicer ne poznajo, pa vendar z vsem žarom svojih nežnih src hrepene po njej, ker je to domovina njih dragih staršev in zato tako lepa, dragocena in vse ljubezni vredna.

Prisrčno pozdravljam vse pridne učence in učence imenovanega Slovenskega tečaja, ki prejemajo več izvodov našega »Zvončka«, njih poštredovalnega gospoda učitelja in dobre starše, ki so se tudi podpisali v pismu.

Gospod Doropoljski

Zastavice za brihtne glavice •

ZNAMENJE

Josip Stritar

Ključ:

- 18-10-6-19-5-1-2 mesto v drav. ban.;
11-3-15-5-8-9 planinska pokrajina;
12-3-4-6-16-14 riba;
13-16-17-7-5-8-2 rodbina.

KRIZANKA

Vodoravno: 1. žuželka; 2. kraj ob Jadranu; 3. prekop; 4. predlog + poljska rastlina + soglasnik; 5. športni čoln; 6. klej; 7. žensko ime; 8. reka na Ruskem.

Navpično: A. plač; B. obrežje + zmazla voda; C. mesto v Jugoslaviji; D. športno torišče + grško božanstvo; E. otok v Jadranskem morju.

STOPNICE

- A predlog,
A A nauk,
A C C določen čas,
D E E moško ime,
E F I I I . . . grm,
I K K K K K . . časopis,
K K K K L N N . edinorojenec,
O P R R S Š T U mrtvaški oder.
Prva navpična vrsta: gora blizu Ljubljane.

»PISANA ČETVORICA«

Stirje gospodje stopajo tu dostojanstveno, kakor bi šli za procesijo! Oglejte si jih natančno in uganite, kakšne poklice imajo?

REŠITEV UGANK

IZ OKTOBRSE ŠTEVILKE:

- Križaljka. Vodoravno: 1. grozd + Atila; 2. vino + k + udav; 3. Abo + kad + oda; 4. ja + al; 5. so + ar; 6. ep + sr; 7. rat + čep + šta; 8. Aron + Laon; 9. napoj + Silni. — Navpik: 1. Gvajc + teran; 2. riba + s + para; 3. ono + Job + top; 4. zo + no; 5. da + en; 6. tu + li; 7. ido + kan + šal; 8. Lada + r + Ston; 9. Avala + hrani!
- Črkovnica. Kar misliš v srcu, to v dejanju kaži, ni sebi se, ni drugim se ne laži!
- Pregovora. I. Pred zoro ni sonca. — II. Brez setve ni žetve.
- Številčnica. Škrat, katar, ratar, lirik, Atika, Tilka, Itaka, Ciril, ataka: Škratlatica.
- Posetnica. Knjigovodja.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Marcel Hočevar iz Radeč; Milena in Božidar Kokotčeva iz Stare cerkve pri Kočevju; Branko Šumer iz Soštanja; Matko Svovljak iz Doba pri Domžalah; Vlasta Vagaja iz Novega mesta; Danica Hočevarjeva iz Metlike; Anton Tement s Sušaka.

Vseh pripadnikov slovanskih narodov na svetu je skupno 181 milijonov in 270 tisoč. Slovencev je 1,610.000, Srbohrvatov 10,600.000, Bolgarov 6,200.000, Velikorusov 81,790.000, Ukrajincev 38,810.000, Belorusov 6,600.000, Poljakov 23,920.000, lužičkih Srbov 120.000, Čehov 8,720.000 in Slovakov 2 milijona 900.000.

Razstavo slovenske knjige so odprli dne 2. oktobra v Trgovskem domu v Ljubljani. Zanimivo in poučno razstavo je priredilo Društvo slovenskih književnikov, ki je zbralo več kakor 3000 del, ki so bila nastanjena v letih 1918.—1938.

Film o Snegulčici, čudovito risano delo po znani Grimmovi pravljici, ki je na filmski razstavi v Benetkah dobilo prvo nagrado, so pretekli mesec kazali na angleškem dvoru. Predstave so se udeležili vsi člani kraljeve rodovine, katere je ta pravljica film, ki je po svoji vsebini namenjen tudi starejši mladini, nad vse očaral.

Ves muslimanski koran (turško sveto pismo) se je naučila na pamet 14 letna Fatima Cehdajić iz Gošičev v okolici Sarajeva. Zaradi tega bočo dekle proglasili za hafiz-bulo, v znak, da zna ves koran na pamet. V Bosni bo ta muslimanka edina, ki bo nosila ta ponosni naslov.

Severno od Plymoutha na Angleškem živi vdova, ki redi goši. Te dni je priteklo iz sosedne hiše, kjer je gostilna, na njeno dvorišče nekaj ostankov piva. Goši so tekočino s slastjo posrebale in so se zgrudile na tla. Vdova je mislila, da so poginile. Hotela je rešiti vsaj njihov puh in jih je začela takoj skubsti. Nenadoma je ena izmed že oskubljenih goš pokazala nekaj znakov življenja. Kmalu potem so prišle k zavesti tudi vse druge oskubljene živali. Zdaj jim je vdova naredila plaščke, ki naj bi jih varovali pred mrazom, dokler jim ne zraste novo perje.

V Stettin je prišel iz Helsinkov neki umetnik, ki trdi, da je največji človek na svetu. Mož najbrž res ne pretirava, kajti visok je 2,51 m, številko čevljev ima pa nič manj in nič več ko 62; za obleko potrebuje 6,50 m blaga. Nastanil se je v hotelu, kjer si je izbral največjo sobo, kar so jih imeli. Dolgin je ponosen na svojo velikost in se baha, da je srečal v Švici tekmeča, ogromnega Holandca, a da mu je ta segal le do nosa. Orjak je star 29 let, tehta pa samo 70 kilogramov. Na pogled je kaj smešna prikazen.

Največ meteorjev pade na zemljo v Severni Ameriki in Srednji Afriki. Njihovo število je pa dosti večje kakor si človek misli, ker padejo meteorji po večini v samotne kraje ali pa se zarijejo v zemljo ali potope v morje, da jih nihče ne vidi. Neki švedski strokovnjak je natančno dognal, iz česa sestoji tak meteor. Če bi človek začel izrabljati te snovi, bi si nagrabil ogromno premoženje. Meteor v Arizoni, ki tehta milijon ton, sestoji iz 92 odstotkov železa in 8 odstotkov nikla. Za obe kovini bi dobili 20 milijonov dinarjev. V Afriki že dalj časa pridno iščejo padle meteorje in jih skušajo izrabiti.

Škot A. B. Anderson se lahko ponaša, da ima najmanjšega ptiča na svetu, katerega doslej še ni bilo mogoče imeti v ujetništvu. Gre tu za tako zvanega smaragdnega kolibrija, ki tehta manj kot 11 gramov in je samo 2 1/2 cm velik. Ptiček živi v električno segrevani kletki, v kateri vlada nespremenjena, zelo topla temperatura. Hranijo ga z medom, kondenziranim mlekom in moko iz prepečenca. Če bi ostal ta kolibri le dve uri brez hrane, bi poginil. Vsakih pet minut potreba ta čudežna živalca drobno kapljico tekoče narejene hrane iz cevi podobne posodice. Ko je preletel 6 metrov dolgo kletko, mora sesti, da si nekoliko odpočije. Premier peruti tega drobnega bitja je komaj tako velik kakor majhna hrushka.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Posebno priporočamo
bogato izbrano lepih
mladin, knjig po znižanih
cenah. — Izbirite knjige po
cenikih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

Izdeluje klišarna

»JUGOGRAFIKA«

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

enobarvne,
večbarvne,
za časopise,

knjige, revije,
razglednice itd